

De wensen van de wilsonbekwame

Het levenstestament, aanbevolen door de Consumentenbond, wordt snel populair. Wel dien je het allergrootste vertrouwen te hebben in de persoon aan wie je je volmacht toevertrouwt.

Door **Wilco Dekker**

Pardon? Een levenstestament?

Veel mensen hebben een testament om te bepalen wat er na hun overlijden met de nalatenschap moet gebeuren en wie dat moet regelen: de executeur-testamentair. Vaak wordt gedacht dat hij of zij ook wel de boel zal regelen als mensen nog leven, maar wilsonbekwaam zijn geworden, door dementie bijvoorbeeld of een beroerte, of een ongeluk. Maar dat is niet zo. Een 'gewoon' testament gaat pas in na het overlijden. Met een levenstestament kun je regelen wat er met jou of je vermogen moet gebeuren als je tijdelijk of blijvend wilsonbekwaam bent. Het levenstestament – dat eindigt bij het overlijden – wint snel terrein. Vorig jaar werden er 43 duizend geregistreerd, bijna dubbel zo veel als een jaar eerder.

Is het alleen voor financiële zaken?

Nee, je kunt bijvoorbeeld ook een medische volmacht regelen. Daarin wordt vastgelegd wie met de artsen mag overleggen. Je kunt ook de wensen tot levensverlengende maatregelen vastleggen (het 'behandelgebod'). Of het tegenovergestelde natuurlijk, wat je níét meer wilt: de niet-behandelverklaring. Ook kunnen de wensen over euthanasie worden vastgelegd en het al dan niet doneren van organen en weefsels. Verder kunnen ook digitale zaken worden geregeld. Nu schijnt het voor familie nogal een gedoe te zijn om een Twitter- of Facebook-account te wijzigen of te beëindigen. Naast financiële zaken als betaalingen en schenkingen kun je als 'levenstestateur' verder alles laten vastleggen wat je maar wilt: wie er voor de hond moet zorgen, bijvoorbeeld.

Is dat nou wel nodig?

De Consumentenbond vindt van wel. Die heeft samen met de EPN (de vereniging van in de familie, erfrecht en vermogenszaken gespecialiseerde notarissen) een tijdje geleden een praktisch boekje gemaakt, met informatie en tips om goed voorbereid bij de notaris aan te komen. Ook de Ouderenombudsman moedigt een levenstestament aan, bijvoorbeeld

Illustratie Peter van Hugten

voor traditionele huishoudens van ouderen, waarin de man alle financiële zaken regelt en de vrouw er geen benul van heeft wat er speelt en gedaan moet worden. Volgens de notarissen helpt een levenstestament ook tegen financiële uitbuiting. Zo werd bij dementerende bejaarden soms elke week geld van de rekening ge-

haald door kwaadwillende familieleden, malafide boekhouders of zelfs de thuishopper. Met een levenstestament is vastgelegd dat alleen de volmachtigde uw geldzaken mag doen.

De volmachtigde?

Met een levenstestament kun je ie-

mand aanwijzen die het recht krijgt namens jou bepaalde handelingen te verrichten. Diegene mag alleen doen waar hij of zij een volmacht voor heeft. Je blijft zelf ook bevoegd en je kunt de volmacht altijd weer herroepen. Toch is het nogal wat: de volmachtigde kan over je bankrekeningen beschikken, je huis verkopen,

schenkingen doen en namens jou leningen afsluiten, als je daar toestemming voor hebt gegeven. Daarom moet het een persoon zijn in wie je het allergrootste vertrouwen hebt. Ook kan iemand worden benoemd die toezicht houdt op de volmachtigde, die dan periodiek rekening en verantwoording moet afleggen. Meerdere volmachtigden en toezichthouders benoemen kan ook: de zoon de volmacht om het huis te verkopen, bijvoorbeeld, met de dochter als toezichthouder. Maar pas op voor onnodige conflicten, zoals tussen de kinderen, en voor onhandige toestanden; dat er drie handtekeningen nodig zijn om 50 euro over te maken.

Wat kost het?

Dat verschilt. Sommige notarissen verstaan onder een levenstestament een algemene volmacht, die vroeger ook al werd opgemaakt. Dat komt op 200 tot 300 euro. Maar volgens de Rotterdamse notaris Aniel Autar moeten in een levenstestament in elk geval een of meer wensen opgenomen zijn. Autar was als toenmalig EPN-voorzitter betrokken bij het ontwikkelen van het levenstestament. Een algemene volmacht helpt niet, zegt Autar, omdat daarmee nog steeds onduidelijk is wat de wensen van de wilsonbekwame zijn. Sterker nog; er kunnen problemen ontstaan, omdat de volmachtgever mogelijk niet wilde, en waartegen bijvoorbeeld de kinderen bezwaar gaan maken. De KNB, de beroepsorganisatie van de notarissen, maakt geen onderscheid tussen volmacht of levenstestament, omdat nergens is vastgelegd wat dat laatste precies moet inhouden. Hoe dan ook: een levenstestament begint bij enkele honderden euro's en kan oplopen tot enkele duizenden euro's: hoe meer wordt vastgelegd, hoe duurder het wordt.

Op internet beantwoordt Reinout van der Heijden vragen van lezers op volkskrant.nl/dossier-geldvraag. Zelf een vraag? geldvraag@volkskrant.nl